Spectrumvisie.nl

Opleiding tot

Specialist Ondersteunen & Toerusten

Voor neurodiversiteit en inclusief onderwijs

10 trainingsdagen

Doorlopend en blijvend verbonden aan expert & community

Inclusief onderwijs vraagt om professionals die verder kijken dan zichtbaar gedrag en een label. In deze opleiding verbinden deelnemers actuele kennis over neurodiversiteit, ADHD en autisme met concrete ondersteuning, het toerusten van leerlingen en het versterken van de school als inclusieve leeromgeving. Als specialist Ondersteunen & Toerusten, zijn zij na de opleiding toegerust als vraagbaak en voortrekker binnen de school.

De opleiding richt zich op het voorkomen van uitval van neurodivergente leerlingen en het bieden van inclusief onderwijs. Deelnemers leren oorzaken en functies van gedrag beter begrijpen, ondersteuningsbehoeften vertalen naar de onderwijspraktijk, collega's ondersteunen in het vormgeven van inclusief onderwijs en leerlingen helpen (vanuit zelfkennis) zelfredzaam te worden.

Na afloop van de opleiding

- kan de deelnemer gedrag benaderen vanuit verschillende perspectieven en verder kijken dan de diagnose;
- kan de deelnemer ondersteuningsbehoeften van leerlingen met ADHD en/of autisme in kaart brengen en vertalen naar concrete aanpassingen;
- kan de deelnemer leerlingen ondersteunen én toerusten op het gebied van zelfkennis, stressherkenning, veerkracht en gedragsvaardigheden;
- kan de deelnemer collega's en ouders uitleg, advies en praktische handvatten bieden;
- kan de deelnemer als specialist Ondersteunen & Toerusten een vraagfunctie en voortrekkersrol innemen en bijdragen aan borging in de zorgstructuur van de school;
- blijft de deelnemer via de community verbonden met Suzanne als expert en met andere deelnemers, zodat kennis en praktijkervaringen zich verder kunnen blijven ontwikkelen.

De opleiding in één oogopslag

Dag	Thema	Centrale inhoud
1	Anders kijken naar gedrag	Neurodiversiteit, inclusie, labeling, ijsbergdenken en de 8 brillen
2	ADHD	Actuele visies, kenmerken, oorzaken van gedrag en praktische ondersteuning
3	Autisme	Kenmerken, verklaringsmodellen, informatieverwerking en ondersteuningsbehoeften
4	Emotionele ontwikkeling en stress	Overbelasting, maskeren, stressregulatie en traumasensitief onderwijs
5	Casuïstiek en toepassing praktijk	Toepassing van opgedane kennis op eigen praktijk, uitwisseling
6	Perspectieven en zelf ervaren	Ervaringskennis, puberteit, meisjes en het ervaringscircuit
7	Ondersteunen	Leerlingpaspoort, gesprekken, sterke kanten, psycho-educatie en samenwerking
8	Toerusten en veerkracht	Zelfkennis, Jouw Autisme Methodiek, gedragsvaardigheden en praktische transfer
9	Werken met de JAM	Verdiepen van leerlijnen JAM en planning/ inbedding binnen organisatie
10	O&T-specialist in de school	Zorgstructuur, basisaanpak, consultatie, schoolbrede borging en intervisie

Dag 1 | Anders kijken naar gedrag: neurodiversiteit en inclusief onderwijs

De basis voor de hele opleiding: gedrag begrijpen vanuit meerdere perspectieven en zicht krijgen op de invloed van de omgeving.

- Anders kijken naar gedrag met behulp van ijsbergdenken en de 8 brillen.
- Visies op neurodiversiteit en labeling: stigma, herkenning en kansen.
- Recente ontwikkelingen richting inclusief onderwijs.
- De samenhang tussen professionaliteit, beeldvorming en het antwoord dat een leerling op gedrag krijgt.
- De positie van de gedragscoach als vraagbaak en voortrekker binnen de school.

Dag 2 | Verdieping ADHD

Van definities en actuele wetenschappelijke visies naar begrijpen wat er onder de waterspiegel gebeurt.

- Definities en kenmerken van AD(H)D, waaronder de medische blik vanuit de DSM-5.
- ADHD als stoornis, natuurlijke variatie in het brein en onderdeel van neurodiversiteit.
- Recente inzichten en verschillende verklaringen voor gedrag bij ADHD.
- Onder de waterspiegel: mogelijke oorzaken, functies en ondersteuningsbehoeften.
- Concrete aanpassingen en ondersteuning voor leerlingen met AD(H)D in de onderwijspraktijk.

Dag 3 | Verdieping autisme

Verder kijken dan de diagnose en ondersteuningsbehoeften begrijpen vanuit informatieverwerking en context.

- Kenmerken van autisme vanuit de DSM-5.
- Recente verklaringsmodellen en manieren om autisme te begrijpen.
- Kwetsbaarheid in de informatieverwerking: zintuiglijke waarneming, Theory of Mind, executieve functies, centrale coherentie, cognitieve ontwikkeling en communicatie.
- Specifieke ondersteuningsbehoeften van leerlingen met autisme in het voortgezet onderwijs signaleren en in kaart brengen.
- Zintuiglijke waarneming vertalen naar concrete aanpassingen op school.
- AuDHD: de combinatie van autisme en ADHD.
- Begeleidingsadviezen voor ouders vertalen naar praktische schoolse ondersteuning.

Dag 4 | Emotionele ontwikkeling en stressregulatie

Gedrag plaatsen in het licht van ontwikkeling, draagkracht en stress, met aandacht voor het risico op langdurige overbelasting.

- Emotionele ontwikkeling in kaart brengen en aansluiten bij een vertraagd verlopende emotionele ontwikkeling.
- Overbelasting en maskeren bij autisme en ADHD, waaronder autistische burn-out.
- Werken met het Window of Tolerance.
- Waarom bij autisme en ADHD de focus op stressherkenning en stressregulatie kan helpen, in plaats van uitsluitend op emotieregulatie te richten.
- Hulpmiddelen en materialen om stress zichtbaar te maken en te reguleren.

- Overlap met trauma en de inzet van traumasensitief onderwijs.

Dag 5 | Casuïstiek en uitwisseling

Toepassen van kennis uit dag 1 ™ 4 op eigen casuïstiek. Intervisie en uitwisseling.

Dag 6 | Perspectieven en zelf ervaren

Ervaringskennis en zelf ervaren helpen deelnemers om theorie te verbinden met het dagelijkse leven van neurodivergente leerlingen.

- Een ervaringsdeskundige aan het woord over leven met autisme en/of ADHD.
- De invloed van autisme en ADHD op de puberteit.
- Autisme en ADHD bij meisjes en signalen die minder goed worden herkend dan het stereotiepe beeld.
- Een ervaringscircuit om zicht te krijgen op wat neurodivergent zijn in verschillende situaties kan betekenen.
- Vertaling van deze perspectieven naar de basishouding en het handelen van onderwijsprofessionals.

Dag 7 | Ondersteunen van leerlingen met autisme en ADHD

Van behoeften in kaart brengen naar concrete begeleiding, gesprekken en samenwerking met de mensen om de leerling heen.

- Een Leerlingpaspoort maken, lezen en vertalen naar de dagelijkse praktijk.
- Gespreksvoering met leerlingen met autisme en/of ADHD.
- Beschermende factoren en sterke kanten herkennen en benutten.
- activerende ondersteuning vormgeven voor leerlingen met autisme en/of ADHD.
- Ouders, leerkrachten en docenten betrekken bij uitleg en ondersteuning.
- Oplossingsgericht werken bij vragen die in de praktijk ontstaan.

Dag 8 | Toerusten en veerkracht

Leerlingen helpen zichzelf te leren kennen en een eigen weg te vinden, ook wanneer de omgeving tijdelijk niet volledig aansluit.

- Zelfkennis, eigen kenmerken, behoeften en sterke kanten samen met de leerling onderzoeken.
- Theorie over psycho-educatie: do’s and don’ts
- Kennismaken met de Jouw Autisme Methodiek (+ uitbreiding neurodiversiteit) en de bijbehorende materialen.
- De leerling taal en hulpmiddelen geven om aan anderen uit te leggen wat nodig is.
- De verbinding maken tussen individuele begeleiding, klas, thuis en andere dagelijkse contexten.

Dag 9 | Werken met de JAMM

Verdieping van de leerlijnen / organisatie JAM en planning/ toepassing op de eigen praktijk.

Dag 10 | De rol als specialist Ondersteunen & Toerusten binnen de school

De laatste dag brengt alle inhoud samen in de rol van specialist Ondersteunen & Toerusten, met aandacht voor consultatie, schoolontwikkeling en borging.

- Uitdagingen en kansen van inclusief onderwijs voor leerlingen met autisme en ADHD.
- Ondersteuning van neurodivergente leerlingen een vaste plek geven in de zorgstructuur en het schoolondersteuningsprofiel, zonder te vervallen in standaarden.
- Bouwstenen van een basisaanpak voor de begeleiding van leerlingen met ingewikkeld gedrag.
- Aan de hand van het Leerlingpaspoort een optimale leer- en leefomgeving ontwikkelen.
- Consultatie in de klas: leerlingen en collega's ondersteunen.
- De eigen rol als vraagbaak en voortrekker vormgeven.
- Intervisie en vertaling naar een concrete aanpak in de eigen school.

Borging en afronding

- Toegang tot intervisie en consultatie van collega specialisten gedurende een periode van één jaar (hierna herregistratie).
- Praktijkgerichte opdrachten en toepassing in de eigen school tussen de bijeenkomsten.

Blijven leren: verbonden met de expert en de community

De opleiding stopt niet na de laatste trainingsdag. Deelnemers blijven via de community verbonden met Suzanne als expert en met een netwerk van andere professionals die werken aan het ondersteunen en toerusten van neurodivergente leerlingen.

- Blijvend kennis opdoen over nieuwe inzichten en actuele ontwikkelingen rondom neurodiversiteit en inclusief onderwijs.
- Aanvullende uitleg, inspiratie en materialen ontvangen die aansluiten bij vragen uit de praktijk.
- Praktijkervaringen, vragen en werkzame ideeën uitwisselen met andere JAM trainers/ O&T-specialisten.
- De verbinding houden tussen de dagelijkse onderwijspraktijk, actuele kennis en de expertise van Suzanne.
- De eigen rol als specialist binnen de school verder blijven ontwikkelen.

Inbegrepen materialen en begeleiding

De opleiding omvat de materialen en begeleiding die nodig zijn om de inhoud direct te kunnen toepassen bij leerlingen, collega's en ouders:

- ToolBox Jouw Autisme en licentie voor het online Jouw Autisme-platform;
- een digitaal Zintuiglijk profiel;
- een digitaal Leerlingpaspoort;

- hand-outs en werkmaterialen;
- het boek Vind je eigen weg met jouw autisme;
- (werk)boek Vind jouw eigen weg Neurodiversiteit
- (werk)boek Vind jouw eigen weg ADHD
- (werk)boek Vind jouw eigen weg HB
- een pakket Wegwijzers voor direct gebruik in de klassensituatie;
- toegang tot de expertverbinding en community;
- aanbevolen: boek Inclusief gedrag (tegen meerprijs).

Trainer

Suzanne is gedragsspecialist met 25 jaar onderwijservaring in regulier en speciaal onderwijs. Zij schreef twee boeken over autisme en ontwikkelde het autismepaspoort en de Jouw Autisme Methodiek/ uitbreiding Neurodiversiteit. De combinatie van brede theoretische kennis, praktijkervaring en het feit dat zij zelf neurodivergent is, wordt door deelnemers als boeiend en inspirerend ervaren.

Ervaringen van deelnemers

"Suzanne heeft veel kennis, is bevlogen en is ook nog eens ervaringsdeskundige. Ze is hartelijk en eerlijk en durft zich kwetsbaar op te stellen."

"Suzanne heeft veel kennis en weet die op een pakkende manier over te brengen. Ook weet ze cursisten in hun kracht te zetten en moedigt ze hen aan om op hun school het verschil te maken voor neurodivergente leerlingen. Je voelt je nodig."

"Ontzettend inspirerend om naar haar te luisteren, met veel mooie praktijkvoorbeelden en tips."

- **prijs en staffel voor een achtdaagse opleiding; 3495,- p.p. minimaal zes deelnemers**
  (>10 deelnemers 2995,- pp)

exclusief reis-, locatie- en parkeerkosten

Financieringsmogelijkheden

Meerdere budgetstromen

De opleiding kan, afhankelijk van de positionering binnen de school of het bestuur, worden bekostigd vanuit de lumpsum/basisbekostiging, professionaliseringsbudget, werkdrukmiddelen en - wanneer de inzet wordt verbonden aan versterking van de basisondersteuning en preventie van uitval - passend-onderwijsmiddelen via het samenwerkingsverband.

Extra budget voor teamprofessionalisering vanaf 2028

Vanaf 2028 is volgens de beleidsbrief 2026-2030 structureel € 346 miljoen voorzien voor de professionalisering van teams van leraren, schoolleiders en ondersteunend personeel in het primair en voortgezet onderwijs. Deze opleiding sluit inhoudelijk aan bij die lijn wanneer zij wordt ingezet als teamprofessionalisering en duurzame schoolontwikkeling. De aansluiting is het sterkst wanneer de investering gericht is op het versterken van handelingsbekwaamheid, pedagogisch-didactisch handelen, basisondersteuning en preventie van uitval, en niet uitsluitend op individuele leerlingbehandeling of losse materialen.

Let op: de precieze verdeling en bestedingsvoorwaarden van deze middelen zijn nog niet definitief uitgewerkt. Financiering vanuit dit budget kan daarom op dit moment niet worden gegarandeerd.

Bronnen: PO-Raad, Kabinet stelt structurele investering in professionalisering schoolteams uit (28 april 2026); VO-raad, Op termijn structurele investering in professionalisering (24 april 2026).